



## Vuosikertomus 2020

Vuosikertomus - 18/05/2021

Johdanto Emily O'Reilly, Euroopan oikeusasiamies

Vuosi 2020 oli monille ihmisille ympäri maailmaa murheellinen. Moni joutui kohtaamaan läheisensä menehtymisen covid-19-pandemian vuoksi, ja toiset sairastuivat vakavaan tautiin itse. Jotkut kärsivät taudin vaikutuksista edelleenkin. Vuosi oli myös koruton muistutus julkishallinnon merkityksestä ja siitä, kuinka tärkeää on, että voimme luottaa viranomaisten osaamiseen ja vastuuvollisuuteen. Pandemia mullisti ihmisten elämät ja venytti terveydenhuoltojärjestelmiemme, yhteiskuntiemme ja talouksiemme kestokyvyn äärimmilleen. EU:n tasolla se edellytti nopeita päätöksiä EU-rahoituksesta, tuotteiden ja palvelujen hankkimisesta pandemian torjuntaa varten sekä ensisijaisista toimintalinjoista.

Juuri haastavina aikoina on kuitenkin erityisen välttämätöntä noudattaa erittäin hyvää hallintotapaa, jotta kansalaiset saadaan vakuuttuneiksi siitä, että valitut toimenpiteet ovat oikeita ja niiden täytäntöönpano moitteetonta.

Tässä prosessissa auttaminen on Euroopan oikeusasiamiehen tehtävä. Siksi muistutimme huhtikuussa Euroopan komissiota siitä, että kaikki pandemiaan liittyvät päätökset on tehtävä mahdollisimman avoimesti. Seurasimme tätä heinäkuussa lähettämällä tiedonkeräyspyynnöt Euroopan lääkevirastolle, Euroopan investointipankille ja komissiolle. Lisäksi EU:n neuvostosta ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksesta tehtiin kaksi tutkimusta. Tavoitteena on varmistaa, että kaikki pandemiaan liittyvät päätökset tehdään selkeästi ja että päätökset ovat yleisön saatavilla ja perusteltuja. Tämä pätee riippumatta siitä, onko kyse uusien lääkkeiden arvioinnista vai rahoitettavien hankkeiden valinnasta. Oikeusasiamiehen toimiston työskentely siirtyi ripeästi virtuaaliseen ympäristöön, jotta tapausten käsittelyyn ei tulisi keskeytyksiä. Uusia tapauksia käsiteltiin saman verran kuin vuonna 2019.

Vuoden aikana toteutetuissa tutkimuksissa tehtiin myös koko EU:n hallinnon kannalta erittäin merkittäviä päätelmiä. Yhdessä tapauksessa havaittiin hallinnollinen epäkohta siinä, miten Euroopan pankkiviranomainen käsitteli pääjohtajansa siirtymistä finanssialan edunvalvontaryhmään. EPV hyväksyi suosituksemme ja noudatti sitä. Kestävää rahoitusta koskevassa tapauksessa havaitsimme, että kyseessä oleva EU:n lainsäädäntö on liian epämääräinen, jotta eturistiriidat EU:n rahoittamisessa julkisissa hankinnoissa voitaisiin arvioida asianmukaisesti.

Ympäristöasioita koskevan päätöksenteon avoimuudesta tehtiin useita tärkeitä tutkimuksia. Niitä olivat esimerkiksi tutkimus siitä, miksi "kestävään kehitykseen liittyvien vaikutusten arviointia" ei ollut saatettu loppuun ennen EU:n ja Mercosurin välisen kauppasopimuksen tekemistä, sekä tutkimus siitä, antaako Euroopan investointipankki riittävästi ympäristötietoa rahoittamistaan hankkeista.



Oikeusasiamiehen työhön kuuluu myös aiempien tutkimusten seuranta ja sen varmistaminen, että hyväksytyt suositukset pannaan täytäntöön. Siksi käynnistettiin seurantatutkimuksen, jossa selvitettiin, miten oikeusasiamiehen aiemman tutkimuksen perusteella perustettu Euroopan raja- ja merivartioston (Frontex) valitusmekanismi toimii käytännössä.

Vuosi 2020 oli Euroopan oikeusasiamiehelle erityinen, koska se oli 25. toimintavuotemme. Merkkivuosi tarjosi tilaisuuden juhlistaa sitä, mikä toimistosta on tullut: EU:n hallinnon avoimuuden ja eettisten normien luotettava vaalija. Samalla voitiin muistella vuosien aikana käsiteltyjä tapauksia ja myönteisiä muutoksia, joita EU:n toimielimet ja elimet ovat toteuttaneet työmme ansiosta. Monissa tapauksissa tuloksia on saatu välittömästi, mutta myönteistä vaikutusta tapahtuu myös ajan mittaan. Katsauksemme vahvisti myös sen, että oman työmme ohella on myös muita vaikuttavia voimia, joista olemme kiitollisia. Niitä ovat muun muassa sitoutunut ja tukea antava Euroopan parlamentti, elinvoimainen kansalaisyhteiskunta, vahvat tiedotusvälineet ja EU:n toimielimet, jotka uskovat oikeusasiamiehen työn arvoon.

Vuodelta 2021 odotan innokkaana vuoteen 2024 ulottuvan uuden strategiamme täytäntöönpanoa. Strategiassa esitetään, miten aion lisätä entisestään myönteistä vaikutusta EU:n hallintoon, vaalia työmme käytännön merkitystä lisäämällä kansalaisten tietoa toimistamme ja parantaa kansalaisten mahdollisuuksia käyttää heille perussopimusten ja perusoikeuskirjan nojalla annettuja oikeuksia.

Emily O'Reilly  
1. Vuosi 2020 pähkinänkuoressa  
Tammikuu

Suositus EU:n neuvostolle EU:n puheenjohtajavaltioiden sponsorointia koskevien ohjeiden laatimisesta

Helmikuu

Tutkimus siitä, miten komissio varmistaa yleistä etua koskevien hankkeiden luetteloon valittujen energiahankkeiden kestävyys

Maaliskuu

Komissiolle tehdyt ehdotukset Euroopan komission tieteelliseen neuvontamekanismiin osallistuvien asiantuntijoiden riippumattomuuden varmistamisesta

Huhtikuu

EU:n toimielimiä pyydetään varmistamaan covid-19-vastatoimiensa avoimuus

Toukokuu



Oikeusasiamies puhuu Ranskan senaatille neuvoston päätöksenteon avoimuudesta

Kesäkuu

Oikeusasiamies tapaa parlamentin demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia käsittelevän seurantaryhmän

Heinäkuu

Ohjeet EU:n virallisten kielten käytöstä lähetettiin EU:n hallinnolle

Elokuu

Oikeusasiamies käynnistää useita tutkimuksia ja aloitteita covid-19-vastatoimista EU:n hallinnossa

Syyskuu

Euroopan pankkiviranomainen hyväksyy pyöröovi-ilmiötä koskevat suositukset

Lokakuu

Euroopan oikeusasiamiehen 25-vuotisjuhlakonferenssi

Marraskuu

Vuoden 2021 hyvän hallinnon palkinnon aloitustapahtuma

Joulukuu

Oikeusasiamies pyytää komissiota parantamaan torjunta-aineiden tehoaineiden hyväksymisprosessia

2. Keskeiset aiheet

Oikeusasiamies auttaa ihmisiä, yrityksiä ja organisaatioita asioinnissa EU:n toimielinten, elinten ja virastojen kanssa. Ongelmat voivat vaihdella päätöksenteon avoimuuden puutteesta asiakirjoihin tutustumisen estämiseen, perusoikeuksien loukkaamiseen ja sopimusasioihin. Valitusten profiili muuttuu sen mukaan, mitä huolia ja murheita eurooppalaisilla kunakin vuonna on. Tämän vuoden vuosikertomuksessa on uusia osia tutkimuksista, jotka liittyvät covid-19-pandemiaan ja avoimuuteen ympäristöä koskevassa päätöksenteossa. Eri osissa tehdään yleiskatsaus kuhunkin alaan liittyvistä keskeisistä tapauksista.

## 2.1. Covid-19-pandemiaan liittyvät tutkimukset ja aloitteet

Infografiikka covid-19-kriisin vastatoimista EU:ssa: esimerkkejä EU:n toteuttamista toimista.



Covid-19-pandemia sai aikaan ennenkokemattoman tilanteen, jonka vuoksi monien EU:n toimielinten, elinten ja laitosten piti ottaa käyttöön kohdennettuja toimenpiteitä ja mukauttaa työskentelyprosessejaan poikkeusolojen aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseksi. Toimenpiteet vaihtelivat kansanterveystoimien koordinoinnista EU:ssa ja erityisten lääkkeiden hyväksymisestä aina taloudellisiin toimenpiteisiin, joilla puututaan kriisin sosiaaliseen ja taloudelliseen vaikutukseen.

Huhtikuussa 2020 oikeusasiamies alkoi tutkia EU:n hallinnon työtä covid-19-kriisin yhteydessä. Hän muistutti Euroopan komissiota ja Eurooppa-neuvostoa siitä, että niiden avoimuutta koskevat velvollisuudet ovat kriisin aikana aivan yhtä tärkeitä kuin muulloinkin.

Heinäkuussa 2020 oikeusasiamies lähetti kolme tiedonkeräyspyyntöä – Euroopan lääkevirastolle (EMA), Euroopan investointipankille (EIP) ja komissiolle – ja aloitti kaksi tutkimusta, jotka koskivat Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskusta (ECDC) ja EU:n neuvostoa. Ne kuuluivat toimiston tehtävään valvoa sitä, miten EU:n etulinjan toimielimet ja laitokset tekivät työtään pandemian aikana.

Oikeusasiamies tutki, miten ECDC keräsi ja välitti covid-19-pandemiaan liittyvää tietoa. Oikeusasiamiehen tutkimusryhmä tutki asiakirjoja, jotka liittyivät ECDC:n asemaan pandemiaa koskevien tietojen hallinnassa, ja tapasi ECDC:n edustajia lokakuussa 2020. Oikeusasiamies pyysi sitten lisätietoa tietyistä ECDC:n työn osista, muun muassa sen nopeiden riskinarviointien avoimuudesta. Tutkimuksen tarkoituksena oli määrittää, mitkä asiat olivat voineet olla ECDC:lle pandemian torjuntatoimien esteenä.

Neuvostoa koskevassa tutkimuksessa oikeusasiamies arvioi sen päätöstä poiketa väliaikaisesti tavanomaisesta päätöksentekotavastaan ja tämän vaikutuksia prosessin avoimuuteen.

Oikeusasiamies esitti komissiolle kysymyksiä sen saaman tieteellisen neuvonnan avoimuudesta, sen tapaamisista eturyhmien edustajien kanssa ja sen kiireellisiin julkisiin hankintoihin liittyvistä päätöksistä. EIP antoi oikeusasiamiehelle tietoa siitä, miten se varmistaa avoimuuden ja hyvän hallintotavan hyväksyessään toimenpiteitä, joilla puututaan kriisin taloudellisiin seurauksiin. EMA vastasi oikeusasiamiehen kysymyksiin toteamalla olevansa sitoutunut varmistamaan riippumattomuuden covid-19-lääkkeiden arvioinnissa ja julkaisemaan kliniset tiedot kyseisistä lääkkeistä.

Oikeusasiamies käynnisti covid-19-vastatoimista myös useita kanteluun perustuvia tutkimuksia, muun muassa komission päätöksestä olla jatkamatta rahoitusta hankkeissa, joihin covid-19-pandemia vaikuttaa. Kantelun olivat esittäneet Marie Skłodowska-Curie -toimia koskevan ohjelman tutkijat, joiden mukaan komission toteuttamat toimenpiteet olivat riittämättömiä, koska he eivät pysty niiden avulla jatkamaan tutkimustaan ilman lisärahoitusta. Alustavia huomioita esittelevässä kirjeessään oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan erityisen verkkoalustan tarjoamista tutkimusyhteisölle. Siinä yhteisön jäsenet voisivat ottaa esiin ongelmia, joita heille koituu covid-19-rajoituksista. Oikeusasiamies kehotti myös komissiota jatkamaan toimenpiteitä, jotta kaikille Marie Skłodowska-Curie -toimien tutkijoille, joiden työhön covid-19-kriisi oli vaikuttanut, löydettäisiin ratkaisuja. Lisäksi hän



kehotti komissiota kannustamaan avustuksia saaneita organisaatioita hyödyntämään näitä ratkaisuja. Tutkimus jatkuu vuonna 2021.

### **European Ombudsman**

We have asked @EU\_Commission how it ensures #transparency in relation to:

- Lobbying during the #COVID19 crisis - Emergency public procurement - Scientific advice concerning the pandemic

[europa.eu/!Xk93Ry](https://europa.eu/!Xk93Ry)

Kysimme Euroopan komissiolta, miten se varmistaa avoimuuden

- eturyhmätoiminnassa covid-19-kriisin aikana
- kiireellisissä julkisissa hankinnoissa
- pandemiaa koskevassa tieteellisessä neuvonnassa

## **2.2. Eettiset kysymykset**

Oikeusasiamies käynnisti Euroopan parlamentin jäsenten ja kansalaisjärjestön kantelujen perusteella tutkimuksen komission päätöksestä, joka koski sopimuksen tekemistä BlackRock Investment Managementin kanssa tutkimuksen tekemiseksi ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien tavoitteiden sisällyttämisestä EU:n pankkisääntöihin. Oikeusasiamiehen tutkinnassa arvioitiin, miten komissio arvioi yrityksen antamaa tarjouta tutkimuksen tekemistä koskevan tarjouspyynnön yhteydessä.

Oikeusasiamies havaitsi, että yrityksen tarjous antoi aiheutta huoleen, koska sillä on maailman suurimpana omaisuudenhoidajana taloudellisia intressejä tutkimuksessa käsiteltävällä toimialalla. Lisäksi yrityksen tarjoama alhainen hinta voitaisiin katsoa osaksi strategiaa, jolla saataisiin tietoa ja vaikutusmahdollisuuksia kyseisen toimialan sääntely-ympäristössä. Oikeusasiamies katsoi siksi, että komission olisi pitänyt olla tarkempi tarkastaessaan, että yrityksellä ei ollut eturistiriitaa, joka voisi vaikuttaa kielteisesti yrityksen kykyyn panna sopimus täytäntöön. Koska julkista hankintaa koskevissa EU:n säännöissä on puutteita, oikeusasiamies kuitenkin katsoi, että kyse ei ollut hallinnollisesta epäkohdasta.

Oikeusasiamies ehdotti, että komissio päivittää ohjeitaan toimintapolitiikkaan liittyviä palvelusopimuksia koskevista julkisista hankintamenettelyistä, jotta henkilöstöllä olisi selvyyttä siitä, milloin tarjoajat on suljettava pois sopimuksen täytäntöönpanoon mahdollisesti kielteisesti vaikuttavien eturistiriitojen vuoksi. Oikeusasiamies ehdotti myös, että komissio pohtii, onko eturistiriitoja koskevia säännöksiä vahvistettava varainhoitoasetuksessa. Se on EU:n säädös, jolla säännellään julkisten hankintamenettelyjen rahoittamista EU:n talousarviosta. Oikeusasiamies kirjoitti EU:n lainsäätäjille kiinnittääkseen näiden huomion päätökseensä erityisesti varainhoitoasetuksen osalta.

### **European Ombudsman**



Decision to award a contract to @BlackRock to study integrating sustainable finance #ESG objectives into @EU\_Finance rules – @EU\_Commission should have been more rigorous in verifying whether there was a #conflictofinterest

LEHDISTÖTIEDOTE: europa.eu/!Xk47Tx

Euroopan komission olisi pitänyt tarkastaa tarkemmin mahdolliset eturistiriidat, kun se päätti tehdä BlackRockin kanssa sopimuksen tutkimuksen tekemiseksi kestävän rahoituksen ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien tavoitteiden sisällyttämisestä EU:n rahoitussääntöihin.

Emily O'Reilly: "Kysymyksiä olisi pitänyt esittää syistä, hinnoittelusta, strategiasta ja siitä, ovatko yrityksen eturistiriitojen estämiseksi toteuttamat sisäiset toimenpiteet todella riittäviä."

## 2.3. Perusoikeudet

Marraskuussa 2020 oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen siitä, miten Euroopan raja- ja merivartiiovirasto (Frontex) käsittelee väitetyjä ihmisoikeusrikkomuksia. Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida, miten tehokas ja avoin Frontexin valitusmekanismi on niiden kannalta, joiden mielestä heidän oikeuksiaan on loukattu Frontexin rajaoperaatioiden yhteydessä. Tutkimuksessa arvioitiin myös Frontexin perusoikeusvastaavan asemaa ja riippumattomuutta.

### European Ombudsman

We have opened an inquiry into @Frontex .

We will assess: - effectiveness & transparency of their 'Complaints Mechanism' - role and independence of their 'Fundamental Rights Officer'

europa.eu/!Jx49Qv

Olemme käynnistäneet tutkimuksen Frontexin toiminnasta.

Siinä arvioidaan

- Frontexin valitusmekanismin tehokkuutta ja avoimuutta
- Frontexin perusoikeusvastaavan asemaa ja riippumattomuutta.

Tutkimuksen aluksi oikeusasiamies lähetti Frontexille yksityiskohtaisia kysymyksiä siitä, miten ja milloin Frontex aikoo saattaa mekanismin ajan tasalle viraston laajennetun toimeksiannon mukaisesti; mitä tapahtuu valituksen tekijöille, joita odottaa pakkotoimin tapahtuva palauttaminen, kun heidän valituksensa on edelleen käsiteltävänä; mitä muutoksenhakumahdollisuuksia valituksen tekijöillä on; miten Frontex seuraa kansallisista



viranomaisista tehtyjä valituksia; miten ne, joihin Frontexin operaatiot ovat vaikuttaneet mutta jotka ovat EU:n ulkopuolisissa maissa, voivat valittaa perusoikeuksien väitetyistä rikkomuksista; ja mikä on perusoikeusvastaavan asema tässä prosessissa.

Oikeusasiamies ilmoitti tutkimuksesta myös Euroopan oikeusasiamiesten verkostolle (ENO), jotta se voisi osallistua tutkimukseen.

Tämä oma-aloitteinen tutkimus on jatkoa oikeusasiamiehen vuonna 2013 antamalle suositukselle siitä, että Frontexin olisi perustettava erillinen valitusmekanismi ja että sen perusoikeusvastaavan olisi vastattava mekanismista. Sen jälkeen kyseinen mekanismi on perustettu ja sitä on kehitetty edelleen. Mekanismin tarkoituksena on antaa takeet perusoikeuksista Frontexin laajennetun toimeksiannon yhteydessä sekä varmistaa entistä parempi vastuuvollisuus ja oikeussuojakeinot niille, joihin viraston toimet vaikuttavat.

Toisessa perusoikeuksiin liittyvässä keskeisessä tutkimuksessa keskityttiin siihen, miten komissio pyrkii varmistamaan, että Kroatian viranomaiset kunnioittavat perusoikeuksia rajaturvallisuusoperaatioissa. Kantelun teki Amnesty International, joka esitti huolensa Kroatian viranomaisten suorittamista rajaturvallisuustoimista ja kiinnitti huomiota väitettyihin ihmisoikeusloukkauksiin, jotka liittyivät siirtolaisten palauttamiseen ja muihin rajaoperaatioihin. Kantelija esitti epäilyksen siitä, onko Kroatia ottanut käyttöön seurantamekanismin, jolla varmistetaan, että rajaturvallisuusoperaatioissa noudatetaan täysin perusoikeuksia ja EU:n lainsäädäntöä. Kroatian piti ottaa mekanismi käyttöön sen saaman EU-rahoituksen yhteydessä.

Oikeusasiamies esitti komissiolle useita kysymyksiä, joilla pyrittiin selvittämään seurantamekanismin luonnetta ja sitä, miten komissio on todentanut sen käyttöönoton. Jos mekanismi on perustettu, kysymyksillä pyrittiin selvittämään, miten komissio on todentanut sen tehokkuuden, ja yleisemmin, miten komissio varmistaa, että EU:n rahoitusta saavissa rajaturvallisuusoperaatioissa kunnioitetaan perusoikeuksia.

## **2.4. Avoimuus ympäristöä koskevassa päätöksenteossa**

Vuonna 2020 tehtiin useita tutkimuksia siitä, miten ympäristöön ja kestävyyskysymyksiin liittyviä päätöksiä tehdään. Kansalaisjärjestöjen ryhmä kääntyi oikeusasiamiehen puoleen sen jälkeen, kun komissio ei saattanut loppuun kestävään kehitykseen liittyvien vaikutusten päivitettyä arviointia ennen Mercosurin ja EU:n välisen kauppasopimuksen tekemistä kesäkuussa 2019. Kantelijat väittivät, että ohittamalla tämän vaiheen komissio löi laimin omat ohjeensa kestävään kehitykseen liittyvien vaikutusten arvioinnista ja rikkoi EU:n perussopimuksia, joissa esitetään EU:n kauppaa koskevat kestävyystavoitteet. Kantelijat esittivät huolensa myös siitä, että väliaikaista vaikutustenarviointia ei julkaistu, kun kauppaneuvotteluja koskevat julkiset kuulemiset olivat käynnissä. Kun arviointi sitten julkaistiin, se ei sisältänyt uusimpia tietoja.

Oikeusasiamies esitti komissiolle useita kysymyksiä, muun muassa siitä, miten se aikoo



käyttää loppuraporttia ja noudatettiin kestäväan kehitykseen liittyvien vaikutusten arviointeja koskevaa vakiomenettelyä.

Oikeusasiamies tarkasteli myös sitä, miten komissio varmistaa, että kaasuhankkeiden kestävyys arvioidaan ennen kuin ne sisällytetään EU:n yhteistä etua koskevien hankkeiden (PCI) luetteloon. Nämä hankkeet ovat rajatylittäviä energiainfrastruktuurihankkeita, joiden on määrä auttaa saavuttamaan EU:n energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteet. Komissio tunnusti, että ehdokkaina olevien kaasuhankkeiden kestävyyttä ei ollut arvioitu parhaalla mahdollisella tavalla, koska tietoja puuttui eivätkä menetelmät olleet asianmukaisia. Komissio sanoi päivittävänsä perusteen, jota käytetään seuraavaan PCI-hankkeiden luetteloon sisällytettäväksi ehdotettujen hankkeiden kestävyuden arviointiin. Komissio laatii luettelon vuonna 2021. Vaikka oikeusasiamies piti valitettavana sitä, että aiempiin PCI-luetteloihin oli sisällytetty kaasuhankkeita arvioimatta niiden kestävyyttä asianmukaisesti, hän suhtautui myönteisesti komission lupaukseen varmistaa, että kyseinen päivitys tehdään ennen kuin seuraavasta PCI-hankkeiden luettelosta tehdään päätös.

### **European Ombudsman**

We made three suggestions to @EU\_Commission to improve approval process of 'active substances' in pesticides:

- Approve only for uses deemed safe by @EFSA\_EU
- Explain decisions in clear language
- Further limit use of the 'confirmatory data procedure'

<https://europa.eu/!pg87PB>

Teimme Euroopan komissiolle kolme ehdotusta torjunta-aineissa käytettävien teho-aineiden hyväksymisprosessin parantamisesta:

- aineita hyväksytään vain EFSA:n turvallisiksi katsomiin käyttötarkoituksiin
- päätökset selitetään selkeästi
- vahvistavia tietoja koskevan menettelyn käyttöä rajoitetaan entisestään

Heinäkuussa oikeusasiamies käynnisti kolme tutkimusta siitä, miten Euroopan investointipankki julkaisee ympäristötietoja. Tutkimukset perustuivat ympäristöjärjestön tekemiin kanteluihin. Yksi tutkimus koskee EIP:n kieltäytymistä antamasta julkisesti saataville pöytäkirjoja kokouksesta, jossa sen hallintokomitea käsitteli biomassahankkeen rahoitusta. Kaksi muuta tutkimusta koskee sitä, antaako EIP riittävästi ja ajoissa ympäristötietoa joko suoraan tai välillisesti rahoittamistaan hankkeista.

Marraskuussa oikeusasiamies päätti tutkimuksen siitä, miten komissio hyväksyy torjunta-aineissa käytettävät tehoaineet. Oikeusasiamies tarkasteli erityisesti komission käytäntöä hyväksyä tehoaineita, joista Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) (turvallisuuden tieteellisestä arvioinnista vastaava EU:n virasto) oli todennut, että se oli havainnut niihin liittyviä erityisiä huolenaiheita tai että niille ei ollut yksilöity turvallisia käyttötarkoituksia. Oikeusasiamies tarkasteli myös komission käytäntöä sellaisten aineiden hyväksymisessä, joista tarvitaan lisätietoja niiden turvallisuuden vahvistamiseksi (vahvistavia





tietoja koskeva menettely). Oikeusasiamies esitti tutkimuksen yhteydessä komissiolle yksityiskohtaisesti, miksi hän katsoo sen nykyisten käytäntöjen herättävän huolta. Hän päätti tutkimuksen antamalla komissiolle kolme ehdotusta: komissio hyväksyy aineet vain sellaisten käyttöjen perusteella, jotka EFSA on vahvistanut turvallisiksi; komissio varmistaa hyväksymisprosessin olevan täysin avoin; ja komission vahvistavia tietoja koskevan menettelyn käyttöä rajoitetaan entisestään.

Huhtikuussa oikeusasiamies vahvisti havainneensa hallinnollisen epäkohdan siinä, että neuvosto ei hyväksynyt ehdotuksia, joilla parannettaisiin avoimuutta päätöksentekoprosessissa, jonka tuloksena hyväksytään vuotuiset säännöt kalastuskiintiöille. Oikeusasiamies kuitenkin piti myönteisenä sitä, että komissio päätti sen sijaan itse antaa kalastusmahdollisuuksiin liittyvät asiakirjat julkisesti saataville, kun ne toimitetaan neuvostolle.

## 2.5. Vastuuvollisuus päätöksenteossa

Oikeusasiamies on käynnistänyt useita tutkimuksia, joiden tarkoituksena on parantaa päätöksenteon avoimuutta etenkin, kun jäsenvaltiot tekevät päätöksiä neuvostossa. Tämän alan tärkeimmässä tutkimuksessa annettiin suosituksia lainsäädännön avoimuuden parantamisesta neuvostossa. Ne saivat valtavan tuen Euroopan parlamentista ja monista kansallisista parlamenteista. Tästä oli tuloksena joitakin pieniä mutta konkreettisia parannuksia vuonna 2020: neuvosto sopi alkavansa julkaista ennakoivasti lakiehdotuksia koskevien neuvottelujen edistymiskertomuksia, tiedot neuvoston valtuuksista Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten ja kolmikantaneuvottelujen aikataulun. Nämä muutokset merkitsivät edistymistä yhdessä oikeusasiamiehen tärkeimmässä tavoitteessa: sen varmistamisessa, että kansalaiset tietävät, mitä päätöksiä hallitukset tekevät heidän puolestaan Brysselissä. Oikeusasiamies kannustaa edelleen neuvostoa jatkamaan toimenpiteitä lainsäädännön avoimuuden parantamiseksi, muun muassa kirjaamalla, mitkä jäsenvaltiot ilmaisevat kantansa lakiehdotuksista.

### **Mário Centeno**

This week we have launched the #Eurogroup document register, making it easier to access available documents. This step completes the list of measures to increase #transparency that were agreed in last September's EG, and were welcomed by @EUombudsman

Olemme tällä viikolla ottaneet käyttöön euroryhmän asiakirjarekisterin, joka helpottaa saatavilla oleviin asiakirjoihin tutustumista. Tämä vaihe täydentää luetteloa avoimuutta lisäävistä toimenpiteistä, joista sovittiin viime syyskuun euroryhmän kokouksessa ja joita Euroopan oikeusasiamies tuki.

Toisen tutkimuksen yhteydessä komissio suostui toteuttamaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan sellaisen komission tietokannan avoimuutta ja käyttökelpoisuutta, joka sisältää jäsenvaltioiden suunnitteleminen kansallisten teknisten määräysten yksityiskohdat. Tutkimuksella oli näin ollen merkittäviä vaikutuksia vastuullisen päätöksenteon edistämiseksi.



EU:n sisämarkkinoiden avoimuutta koskevan direktiivin nojalla komissio ja jäsenvaltiot voivat tutkia kansallisia teknisiä määräyksiä, jotka toiset jäsenvaltiot aikovat ottaa käyttöön. Komissiolla on tietokanta, jossa saa yleisesti tietoa toimenpide-ehdotuksista. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pyytää, että niiden ehdottamat toimenpiteet pidetään salassa. Komissio sanoi aikovansa antaa verkkosivustollaan yksityiskohtaisen selvityksen siitä, miten se käsittelee asianomaisten osapuolten huomautuksia. Komissio aikoo myös korostaa jäsenvaltioiden ilmoituksia koskevia parhaita käytäntöjä ja ryhtyä aiempaa voimakkaampiin toimiin, jos jäsenvaltion epäilläään käyttävän väärin oikeuttaan tehdä luottamuksellisia ilmoituksia.

Maaliskuussa oikeusasiamies teki tutkimuksen siitä, miten komissio varmistaa, että sille neuvoja antavilla tieteellisillä asiantuntijoilla ei ole eturistiriitoja. Tutkimus perustui kansalaisjärjestön tekemään kanteluun, jossa oltiin huolissaan torjunta-aineita koskevan raportin laatimiseen osallistuneiden asiantuntijoiden riippumattomuudesta.

Tutkimuksessa keskityttiin yleisesti järjestelmiin, joilla komissio todentaa tieteelliseen neuvontamekanismiinsa osallistuvien asiantuntijoiden riippumattomuuden. Oikeusasiamies katsoi näiden järjestelmien olevan asianmukaisia mutta pyysi komissiota varmistamaan, että jatkossa kaikki taloudelliset intressit sisällytetään asiantuntijoiden selvityksiin sidonnaisuuksista ja että kaikki kyseiset selvitykset julkaistaan.

## 2.6. Eturyhmätoiminnan avoimuus

Niin sanottua pyöröovi-ilmiötä koskeva haaste on oikeusasiamiehen erityinen painopisteala. Ilmiössä on kyse siitä, että EU:n virkamiehet siirtyvät töihin yksityiselle sektorille tai yksityisellä sektorilla työskennelleet tulevat työhön EU:n toimielimiin. Pyöröovi-ilmiö voi joissakin tapauksissa vahingoittaa itse toimielimiä ja olla haitallista kansalaisten EU:sta saamalle kuvalle.

Tammikuussa oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) päätöksestä antaa silloisen pääjohtajansa ottaa vastaan toimitusjohtajan toimi pankkeja ja muita finanssilaitoksia edustavassa Euroopan finanssimarkkinayhdistyksessä (Association for Financial Markets in Europe, AFME).

### European Ombudsman

Our inquiry has found that @EBA\_News should not have allowed its Executive Director to become CEO of a financial lobby association.

Lehdistötiedote: [europa.eu/!rj86rV](https://europa.eu/!rj86rV)

Tutkimuksemme mukaan Euroopan pankkiviranomaisen ei olisi pitänyt antaa pääjohtajansa ryhtyä finanssialan edunvalvontayhdistyksen toimitusjohtajaksi.

Emily O'Reilly: "Tämä siirto jos mikä oikeuttaa täysin EU:n lainsäädännössä säädetyn



mahdollisuuden kieltää siirtymisen tällaiseen tehtävään.”

Oikeusasiamies totesi, että EPV:n olisi pitänyt kieltää kyseinen työpaikan vaihtaminen ja että eturistiriitojen estämiseksi käytössä olleet toimenpiteet eivät olleet riittävät asiaan liittyviin riskeihin puuttumiseksi. Hän totesi myös, että EPV:n olisi pitänyt välittömästi estää pääjohtajan pääsy luottamuksellisiin tietoihin, kun sille oli ilmoitettu suunnitellusta siirrosta.

Oikeusasiamies suositteli, että EPV:n pitäisi jatkossa kieltää ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä ottamasta vastaan tiettyjä tehtäviä virkakauden jälkeen, laatia kriteerit sille, milloin kyseiset siirrot kielletään, ja ottaa käyttöön sisäisiä menettelyjä, joiden avulla pääsy luottamuksellisiin tietoihin voidaan estää heti, kun tiedetään, että työntekijä on siirtymässä toiseen työhön.

EPV vastasi oikeusasiamiehen suositukseen toteamalla aikovansa kieltää ylimpään johtoon kuuluvia ottamasta vastaan tiettyjä tehtäviä heidän lähtiessään EPV:n palveluksesta. Se hyväksyi myös menettelyn, jossa arvioidaan henkilöstön työsuhteen jälkeisiä velvollisuuksia, sekä toimintamallin, jonka mukaan se peruuttaa luottamuksellisten tietojen käyttöoikeuden työntekijöiltä, joiden tiedetään olevan siirtymässä yksityiselle sektorille. Oikeusasiamies oli tyytyväinen EPV:n toteuttamiin toimiin ja päätti tutkimuksen.

Pyörövi-ilmiöön liittyvien siirtojen seuranta on EU:n toimielimissä tärkeää myös henkilöstön tasolla, koska vastuuhenkilöillä on pääsy poliittisiin tietoihin, jotka voivat olla yksityisellä sektorilla hyödyllisiä. Yhdessä tutkimuksessa toimittaja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen, koska hän halusi saada käyttöönsä asiakirjoja yritystapahtumasta, johon oli osallistunut komission työntekijöitä. Hän sanoi tarvitsevänsä asiakirjoja tutkiakseen, oliko entinen komission yksikönpäällikkö, joka oli siirtynyt monikansallisen yhtiön palvelukseen, noudattanut lakisääteisiä velvollisuuksia, joiden mukaan hän ei saa yrittää vaikuttaa entisiin työtovereihinsa. Komissio antoi kantelijan pyytämät asiakirjat osittain saataville, mutta se ei suostunut luovuttamaan entisen yksikönpäällikön nimeä. Oikeusasiamies totesi, että komission entisen yksikönpäällikön on hyväksyttävä, että hänen ammatillista toimintaansa valvotaan julkisesti tietyssä määrin hänen siirryttyään yksityiselle sektorille, ja että komission kieltäytyminen luovuttamasta entisen työntekijänsä nimeä on siten hallinnollinen epäkohta.

Jotkin tutkimukset koskevat sitä, miten laajasti teollisuuden edustajat tai muut eturyhmät pääsevät päätöksentekijöiden puheille komissiossa ja miten tämä pääsy dokumentoidaan. Yksi tällainen tutkimus koski toimittajaa, joka pyysi asiakirjoja, jotka liittyivät biolääkeyhtiön esitykseen maaliskuussa 2020 pidetyssä kokouksessa komission puheenjohtajan kanssa. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa selvitetään, onko niin, että komissio ei antanut kokouksessa pidettyä esitystä riittävän laajasti saataville, että se ei ilmoittanut kaikkia tähän videokokoukseen liittyviä asiakirjoja ja että se ei ilmoittanut asiakirjoja, jotka liittyvät muihin huhtikuussa 2020 pidettyihin videokokouksiin.

Oikeusasiamiehen tutkimus EU:n neuvoston puheenjohtajavaltioiden yrityssponsoroinnista päätettiin onnistuneesti kesäkuussa 2020, kun neuvosto suostui laatimaan ohjeet jäsenvaltioille. Kantelun teki saksalainen kansalaisjärjestö, joka kääntyi oikeusasiamiehen puoleen, kun suuri virvoitusjuomayhtiö sponsoroiti Romanian EU:n neuvoston



puheenjohtajuutta (vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla). Oikeusasiamies tarkasteli puheenjohtajavaltioiden sponsorointia koskevaa kysymystä yleisesti. Suosituksessaan hän pani merkille, että koska puheenjohtajuus on osa neuvoston toimintaa, suuri eurooppalainen yleisö mieltää todennäköisesti puheenjohtajavaltion toimien liittyvän neuvostoon ja EU:hun kokonaisuudessaan. Oikeusasiamies totesi siksi, että puheenjohtajuuskausien sponsorointi tuo mukanaan maineriskin, johon neuvoston pitäisi puuttua. Neuvoston myönteisen vastauksen lisäksi useat jäsenvaltiot (muun muassa vuoden 2020 toisella puoliskolla puheenjohtajana toiminut Saksa ja tulevat puheenjohtajavaltiot) ilmoittivat, etteivät ne hyväksyisi enää sponsorointia puheenjohtajakausillaan.

## 2.7. Oikeus tutustua asiakirjoihin

Kaavio vaiheista, joita seurataan pyydettyä EU:n asiakirjoja julkisesti saataville.

EU:n kansalaisilla on laajat oikeudet tutustua EU:n toimielinten asiakirjoihin. Oikeusasiamies on oikeussuojamekanismi niille, joilla on hankaluuksia näiden asiakirjojen saamisessa.

Oikeusasiamiehen vuonna 2020 tekemien eri tutkimusten ansiosta saatiin yleisön saataville asiakirjoja, joihin liittyy laajempi yleinen etu. Oikeusasiamies päätti marraskuussa tutkimuksen, kun komissio suostui antamaan tietoa 8 320 euron suuruisista sekalaisista kustannuksista, jotka liittyivät Euroopan komission silloisen puheenjohtajan viralliseen vierailuun Buenos Airesin G20-huippukokoukseen. Komissio suostui myös antamaan ennakoivasti tietoja tällaisten sekalaisten kustannusten luonteesta tulevaisuudessa.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suostui julkaisemaan tietoja, jotka liittyivät ETSK:n valtuuskunnan työmatkaan Shanghaiin, Kiinaan, heinäkuussa 2019. Tiedot koskivat lentoja, lippujen kustannuksia ja matkustusluokkaa. Tutkimuksen lopuksi oikeusasiamies kannusti ETSK:ta ottamaan käyttöön toimintamallin, jossa kerrotaan ennakoivasti ja avoimesti jäsenten matkakuluista.

Toinen tutkimus koski toimittajan pyyntöä saada arviot niiden hanke-ehdotusten eettisistä, oikeudellisista ja sosiaalisista näkökohdista, jotka Euroopan puolustusvirasto oli saanut puolustusalan tutkimuksen tekemisestä. Oikeusasiamies totesi, että puolustusviraston ei olisi pitänyt suhtautua niin rajoittavasti EU:n rahoitusta saaneita hanke-ehdotuksia koskevien arvioiden luovuttamiseen. Puolustusvirasto oli samaa mieltä siitä, että valituilla ehdotuksilla ei pitäisi olla samanlaista suojan tasoa kuin valitsematta jääneillä ehdotuksilla, ja antoi kyseiset asiakirjat kantelijan saataville lähes rajoituksetta.

Oikeusasiamies tutki Europolin (Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto) kieltäytymistä antamasta saataville eri sopimuksia, joita se oli tehnyt jäsenvaltioiden kanssa rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan yhteisten tutkintaryhmien perustamisesta. Tutkimus koski myös asiakirjoja, joilla säännellään ihmisten salakuljetusta käsittelevää yhteistä yhteistyöryhmää. Oikeusasiamies totesi, että Europol kieltäytyi perustellusti antamasta useimpia asiakirjoja kokonaan saataville, mutta sen pitäisi antaa osittain saataville asiakirja "The Joint Liaison Task Force – Migrant Smuggling, draft Process Description", jossa kuvataan yhteistyöryhmän toimintaa. Europol antoi sitten kyseisen asiakirjan osittain saataville tehtyään siihen muutoksia, jotka oikeusasiamies katsoi perustelluiksi.



## European Ombudsman

In response to our proposals to improve transparency, notably regarding public access to documents, @Europol has set out a number of steps it intends to take or has taken: [europa.eu/!uB68KW](https://europa.eu/!uB68KW)

Vastauksena ehdotuksiimme avoimuuden lisäämisestä erityisesti asiakirjojen julkisen saatavuuden osalta Europol on esittänyt useita toimenpiteitä, joihin se aikoo ryhtyä tai on jo ryhtynyt.

Eurooppa-neuvostoa koskeva tutkimus nosti esiin tärkeitä kysymyksiä teksti- ja pikaviestintään liittyvien tietojen säilyttämisestä. Kantelu koski pyyntöä saada tutustua matkapuhelimella lähetettyihin viesteihin, jotka Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja lähetti valtioiden ja hallitusten päämiehille vuonna 2018. Neuvoston pääsihteeristöstä kerrottiin, että sillä ei ollut viestejä, jotka muodostaisivat asiakirjojen julkisuutta koskevissa EU:n säännöissä tarkoitetun ”asiakirjan”. Kantelijat kyseenalaistivat tämän perustelun. Oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa mutta huomautti, että EU:n toimielinten olisi pohdittava, miten tietojen säilyttäminen varmistetaan, kun olennaisten tietojen välittämiseen käytetään myös pika- ja tekstiviestejä.

Lokakuussa oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen siitä, miten Frontex käsittelee asiakirjojen julkisuutta koskevia pyyntöjä. Tutkimus perustui kahteen kanteluun hankaluuksista kyseisiä pyyntöjä varten tarkoitetussa Frontexin erityisessä verkkoportaalissa. Oikeusasiamiehen tapauskäsittelijät tapasivat Frontexin edustajia ja keskustelivat heidän kanssaan siitä, miten portaali oli perustettu, miten sitä käytetään ja miksi kansalaiset eivät voi toimittaa asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä muilla tavoin, esimerkiksi sähköpostitse.

Oikeusasiamies teki arvioinnin nopeutetusta menettelystä niitä kanteluja varten, jotka koskevat tutustumista EU:n toimielinten asiakirjoihin. Arvioinnista kävi ilmi, että kanteluita käsitellään nykyään paljon aiempaa nopeammin: vuonna 2019 neljä kertaa nopeammin kuin vuonna 2014. Tämä on tärkeää, koska kantelut ovat usein erittäin kiireellisiä. Arvioinnissa havaittiin kuitenkin myös ongelmia, jotka koskevat käsittelyn alustavaa aikataulua sekä oikeusasiamiehen suositusten noudattamista toimielimissä. Tämä auttaa optimoimaan menettelyä ja parantamaan sitä, miten menettely näyttää mahdolisten kantelujen tekijöille.

3. Euroopan oikeusasiamies 25 vuotta Viimeinen sivu erityisestä vieritettävästä tarinasta, joka julkaistiin verkossa Euroopan oikeusasiamiehen toimiston 25-vuotisen taipaleen kunniaksi. Euroopan oikeusasiamies juhli 25. toimintavuottaan vuonna 2020. Perustamisensa jälkeen vuonna 1995 toimisto on käsitellyt yli 57 000 kantelua, tehnyt yli 7 300 tutkimusta ja nostanut eettisen toiminnan ja vastuuvollisuuden vaatimustasoa useilla alueilla ja EU:n toimielimissä.

Emily O'Reilly toimi puheenjohtajana Euroopan oikeusasiamiehen digitaalisessa 25-vuotisjuhlakonferenssissa Euroopan parlamentissa Strasbourgissa. Osa puhujista oli Euroopan parlamentissa Brysselissä.

Vuosien mittaan eri innovaatioilla on autettu varmistamaan, että oikeusasiamiehen työllä on



jatkuvaa vaikutusta ja merkitystä kansalaisten kannalta. Niitä ovat muun muassa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston luominen, nimettyjen tapauskäsittelijöiden osoittaminen strategisten tutkimusten tekemiseen ja nopeutetun menettelyn käyttöönotto asiakirjojen saatavuutta koskevilla kanteluilla.

Oikeusasiamiehen työn pääalueita ovat tietojen ja asiakirjojen saatavuus, vastuuvollisuus ja yleisön osallistuminen EU:n päätöksentekoon, ongelmat EU:n tarjoustensa ja avustustensa kanssa sekä perusoikeuksien ja menettelyllisten oikeuksien kunnioittaminen.

### **European Commission**

For 25 years, the @EUombudsman has been working to ensure that citizens' rights are respected – as enshrined in the #EUCharter of Fundamental Rights.

This is essential for maintaining public trust in the EU.

We are committed to working together ever more closely. #EO25Years

Euroopan oikeusasiamies on tehnyt 25 vuoden ajan työtä varmistaakseen, että kansalaisten oikeuksia kunnioitetaan EU:n perusoikeuskirjan mukaisesti.

Tämä on olennaisen tärkeää, jotta kansalaisten luottamus EU:hun säilyy.

Olemme sitoutuneet entistäkin tiiviimpään yhteistyöhön.

Kansalaisten tekemien kantelujen käsittely on toimiston työn ydintä. Viime vuosina oikeusasiamies on kuitenkin käyttänyt yhä enemmän aloitevaltuuksiaan, jotta EU:n hallinnon järjestelmään liittyviin ongelmiin voitaisiin puuttua.

Oikeusasiamiehen tutkimusten tuloksena avoimuus on lisääntynyt EU:n kauppaneuvotteluissa, EU:ssa arvioitujen lääkkeiden kliinisten kokeiden tulokset julkaistaan, turvapaikanhakijoille, joiden mielestä heidän oikeuksien on loukattu, on perustettu valitusmekanismeja ja Euroopan komission jäsenten eettisiä sääntöjä on vahvistettu.

Oikeusasiamies on myös keskittynyt hyvään hallintotapaan liittyviin laajoihin alueisiin, kuten lainsäädännön avoimuuden parantamiseen ja sen varmistamiseen, että pyörövi-ilmioita koskevat säännöt pannaan täytäntöön.

Toimisto on vaikuttanut EU:n hallinnon käyttäytymiseen julkaisemalla ohjeita eri aiheista, kuten hyvän hallintotavan edellyttämästä käyttäytymisestä, EU:n 24 virallisen kielen käytöstä EU:n toimielimissä ja siitä, miten EU:n virkamiesten pitäisi toimia eturyhmien edustajien kanssa. Vuonna 2016 perustettiin hyvän hallinnon palkinto. Siinä nostetaan valokeilaan EU:n hallinnon hankkeita ja toimia, joista on konkreettista hyötyä kansalaisille, ja kannustetaan jakamaan hyviä ideoita koko EU:n virkamieskunnassa.

Toimisto huomioi 25. toimintavuottaan sosiaalisessa mediassa erityisellä verkkosivustolla ja



tiedotteella, joissa kerrottiin toimiston tärkeimmistä saavutuksista sen perustamisesta lähtien. Oikeusasiamiehen työtä vuodesta 1995 alkaen esittelevä kiertävä näyttely oli lokakuusta marraskuuhun Strasbourgin kaupungintalon edustalla. Strasbourgin pormestari Jeanne Barseghian osallistui avajaisseremoniaan. Sen jälkeen näyttely kiersi virtuaalisesti ja fyysisesti kaupungin muilla yleisillä paikoilla. Erityiskonferenssi – Euroopan oikeusasiamies 25 vuotta – kokosi yhteen korkean tason puhujia keskustelemaan toimiston tulevaisuudesta. Käsiteltyjen aiheiden kirjo oli laaja. Keskustelua käytiin muun muassa siitä, mitä hyötyä on antaa oikeusasiamiehelle sitovat valtuudet asiakirjojen saatavuutta koskevien pyyntöjen osalta. Aiheena oli myös oikeusasiamiehen rooli niiden kansallisten oikeusasiamiesten tukemisessa, joihin kohdistuu painetta heidän vaaliessaan oikeusvaltioperiaatetta. Euroopan oikeusasiamies, Jeanne Barseghian (vasemmalla), Strasbourgin pormestari, ja Julia Dumay (oikealla), suhteista Eurooppaan ja EU:n toimielimiin vastaava apulaispormestari, lähikontaktia välttämällä järjestetyssä 25-vuotisnäyttelyn avajaisseremoniassa Strasbourgin kaupungintalon edessä. 4. Kohti vuotta 2024

Toimisto laati vuonna 2020 uuden strategian ”Kohti vuotta 2024”, jossa esitetään nykyisen toimikauden tavoitteet ja painopistealat. Se perustuu edellisen toimikauden onnistuneeseen Kohti vuotta 2019 -strategiaan, jolla pyrittiin lisäämään toimiston vaikutusta, näkyvyyttä ja merkityksellisyyttä.

Strategiassa kuvataan oikeusasiamiehen tehtävä eli EU:n kansalaisten tukemisessa auttaminen tekemällä työtä EU:n toimielinten kanssa entistä avoimemman, eettisemmän ja tehokkaamman hallinnon luomiseksi. Siinä pannaan merkille toimiston toimintaympäristön muutos ja miten se on muovannut yleisön käsitystä hyvästä hallinnosta.

Siinä kiinnitetään lisäksi huomiota EU:n tärkeimpiin poliittisiin kysymyksiin, kuten ilmastonmuutokseen, muuttoliikekriisiin ja oikeusvaltio-ongelmiin EU:ssa, ja todetaan, että on tärkeää pitää yllä korkeita eettisiä standardeja EU:n toimielimissä, jotta kansalaiset voivat luottaa tulevina vuosina tehtäviin päätöksiin ja säädettäviin lakeihin.

Strategialla pyritään saavuttamaan neljä tavoitetta

- Tehdään **pysyvä myönteinen vaikutus** EU:n hallintoon – prioriteetteja ovat muun muassa oikeusasiamiehen työn järjestelmällisen ja riippumattoman seurannan kehittäminen sekä yhteistyön ja vuoropuhelun vahvistaminen EU:n toimielinten kanssa.
- Vaalitaan oikeusasiamiehen työn **käytännön merkitystä** – prioriteetteihin kuuluvat muun muassa järjestelmään sisältyvien suuntausten kartoittaminen julkishallinnossa EU:n tasolla ja kansallisella tasolla sekä sen arviointi, mikä on niiden vaikutus eurooppalaiseen demokratiaan.
- Lisätään **kansalaisten tietoisuutta** oikeusasiamiehen työstä – prioriteettina on muun muassa osallistavan lähestymistavan kehittäminen sidosryhmien ja mielipidevaikuttajien, kuten kansalaisjärjestöjen, median, yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa.
- **Tehostetaan** toimiston työtä – prioriteetteja ovat muun muassa toimiston rakenteen, työprosessien ja tiedotuksen muokkaaminen joustavasti ja mukautuvasti.

Konkreettisia toimia tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitellaan ja arvioidaan vuosittain.

## European Ombudsman



We just published our strategy 'Towards 2024'!

Our core objectives: - achieve lasting impact on the EU administration - ensure real-life relevance to citizens - increase citizens' awareness of our work - keep improving our efficiency

[europa.eu/!Hc33bu](https://europa.eu/!Hc33bu)

Strategiamme "Kohti vuotta 2024" julkaistiin juuri!

Keskeiset tavoitteemme:

- saadaan aikaan pysyvää vaikutusta EU:n hallintoon
- varmistetaan, että työllä on käytännön merkitystä Euroopan unionin kansalaisille
- lisätään kansalaisten tietoisuutta työstämme
- tehostetaan toimintaamme edelleen.

5. Kantelut ja tutkimukset: kansalaisten auttaminen

Euroopan oikeusasiamies auttaa ihmisiä, yrityksiä ja organisaatioita, joilla on ongelmia EU:n hallinnon kanssa. Se tehdään käsittelemällä oikeusasiamiehelle lähetettyjä kanteluja sekä tarkastelemalla ennakoivasti järjestelmään liittyviä ongelmia, jotka koskevat EU:n toimielimiä laajemmin.

Oikeusasiamiehen tapausten käsittelytoimia tehostettiin vuonna 2020 erityisesti perustamalla erillinen tutkimusosasto. Sen tarkoituksena on tehostaa kantelujen käsittelyä ja tutkimusten tekemistä toimistossa. Osasto kokoaa yhteen kaikki työntekijät, jotka käsittelevät kanteluita oikeusasiamiehen toimeksiannon perusteella. Se on auttanut lisäämään entisestään oikeusasiamiehen tutkimusten johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta.

Pandemia ei onnistunut heikentämään Euroopan oikeusasiamiehen ydintoimintaa.

Oikeusasiamiehen verkossa toimivan kantelujärjestelmän ansiosta virasto pystyi auttamaan kantelijoita keskeytyksettä.

Jotta kansalaisten olisi entistä helpompaa seurata oikeusasiamiehen tutkimuksia ja jotta avoimuutta voitaisiin vieläkin lisätä, oikeusasiamiehen verkkosivustolla tutkimuksista annettavia tietoja parannettiin ja jäseneltiin uudelleen vuonna 2020. Muutoksiin kuuluu muun muassa kutakin tutkimusta koskeva keskitetty "tapaussivu", josta saa myös kaikki asiaankuuluvat asiakirjat. Monilla näistä tapaussivuista on nyt myös lyhyt yleiskatsaus tapausta koskevasta tutkimuksesta ja sen viimeisimmistä vaiheista.

Toimiston tapauksenkäsittelijöiden monipuolinen ryhmä ja verkkosivusto kertovat oikeusasiamiehen sitoumuksesta olla apua hakeviin yhteydessä kaikilla EU:n 24 virallisella kielellä. Lisäksi verkkosivustoa parannettiin vuonna 2020 entisestään, jotta se täyttäisi vammaisten henkilöiden saavutettavuutta koskevat tiukat vaatimukset.

Vaikka oikeusasiamies ei aina pysty tutkimaan kaikkia saamiaan kanteluita, toimisto pyrkii kuitenkin auttamaan kaikkia apua hakevia esimerkiksi antamalla neuvontaa muista





oikeussuojamahdollisuuksista.

## 5.1. Kantelujen tyyppi ja lähde

### 5.1.1. Yhteenveto kanteluista ja strategisista tutkimuksista

Oikeusasiamies voi käynnistää tutkimuksen vain kanteluista, jotka kuuluvat hänen toimivaltaansa ja jotka täyttävät tarvittavat käsiteltäväksi ottamisen vaatimukset, muun muassa sen, että asiaa on aiemmin yritetty ratkaista suoraan asianomaisen toimielimen kanssa. Oikeusasiamiehen toimisto pyrkii kuitenkin auttamaan kaikkia kantelun tekeviä. Kantelujen käsittely on parantunut entisestään toimiston uuden toimintarakenteen ansiosta, ja tutkimusten päättämiseen tarvittava aika on jatkuvasti lyhentynyt.

Toimiston työn aiheet perustuvat oikeusasiamiehen toimeksiantoon ja saatuihin kanteluihin, sillä niistä useimmissa tapauksissa on kyse. Edellisten vuosien tapaan avoimuus on edelleen kantelujen johtava aihe, ja se näkyy myös toimiston strategisessa työssä.

Neuvot, kantelut ja tutkimukset vuonna 2020

Oikeusasiamiehen kanteluja koskevan ydintoiminnan lisäksi oikeusasiamies tekee myös laajempia strategisia tutkimuksia ja aloitteita, jotka koskevat järjestelmään liittyviä ongelmia EU:n toimielimissä. Vuonna 2020 tähän työhön kuului useita tutkimuksia ja aloitteita eri EU:n toimielinten ja laitosten vastatoimista covid-19-kriisiin.

Strategisen työn aiheet vuonna 2020 Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2020 rekisteröimien kantelujen ja käynnistämien tutkimusten alkuperämaa

### 5.1.2. Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomat kantelut

Vuonna 2020 Euroopan oikeusasiamies käsitteli 1 400 kantelua asioista, jotka eivät kuuluneet hänen toimivaltaansa. Useimmiten ne ovat asioita, jotka eivät koske EU:n hallinnon työtä. Suurin osa näistä kanteluista tuli Espanjasta, Puolasta ja Saksasta.

Toimivaltaan kuulumattomat kantelut liittyivät pääosin ongelmiin, joita kansalaisilla oli kansallisten, alueellisten tai paikallisten julkisten elinten, kansallisten tai kansainvälisten tuomioistuinten (kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen) ja yksityisten tahojen (muun muassa lentoyhtiöiden, pankkien tai verkkoyritysten ja -alustojen) kanssa. Pääosin kansalaiset kantelivat ongelmista, jotka liittyvät tuomioistuinkäsittelyihin, terveydenhuoltoon, kuluttajansuojaan, työllisyyteen ja yhdenvertaiseen kohteluun.

Oikeusasiamies sai myös paljon toimeksiantoon kuulumattomia kanteluita, jotka liittyivät covid-19-kriisiin. Ne koskivat ongelmia terveydenhuollossa, matkustamisessa, työllisyydessä ja koulutuksessa ja liittyivät kansallisten viranomaisten pandemian torjumiseksi käyttöön ottamiin toimenpiteisiin.

Muut toimeksiantoon kuulumattomat kantelut koskivat EU:n toimielimiä mutta liittyivät



poliittiseen tai lainsäädännölliseen työhön.

Oikeusasiamies vastasi kaikille apua hakeneille kantelun kielellä. Vastauksissa selitettiin oikeusasiamiehen toimivaltaa ja annettiin mahdollisuuksien mukaan neuvontaa muista elimistä, jotka voisivat auttaa. Niissä on pääasiassa kyse kansallisista ja alueellisista oikeusasiamiesinstituutioista, komissiosta, parlamentista ja muista organisaatioista ja kansallisista laitoksista. Kantelijan suostumuksella oikeusasiamies myös välitti kantelut Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenille.

Jos kantelijat olivat tyytymättömiä EU:n tiettyyn lainsäädäntöön, oikeusasiamies neuvoi tavallisesti heitä kääntymään Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puoleen. Hän ohjasi EU:n lainsäädännön täytäntöönpanosta kysymyksiä esittäneet kansallisten tai alueellisten oikeusasiamiesten tai EU:n verkostojen, kuten SOLVIT-verkoston, puoleen. Oikeusasiamies voi myös ilmoittaa kantelijoille mahdollisuudesta tehdä rikkomuskantelu komissiolle.

Kantelujen määrä vuosina 2016–2020

## 5.2. Kantelun kohteena olleet toimielimet ja elimet

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2020 tekemät tutkimukset koskivat seuraavia elimiä

## 5.3. Kantelujen aiheet

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2020 päättämien tutkimusten aiheet

## 5.4. Tulokset

Vuonna 2020 käsiteltyjen uusien kantelujen perusteella toteutetut Euroopan oikeusasiamiehen toimet Euroopan oikeusasiamiehen tutkimusten määrän kehittyminen Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2020 päättämien tutkimusten tulokset Euroopan oikeusasiamiehen päätökseen saattamien tutkimusten kesto

## 5.5. Vaikutus ja saavutukset

Yksi Euroopan oikeusasiamiehen yleisistä tavoitteista on saada kantelijoiden ja kansalaisten kannalta konkreettisia parannuksia aikaan EU:n hallinnossa. Tämä tehdään tutkimusten ja muun työn avulla. Sen onnistumista voidaan mitata osittain tilastollisesti sen perusteella, miten toimielimet vastaavat oikeusasiamiehen ehdotuksiin. Pelkästään tilastollisella toimintamallilla ei kuitenkaan pystytä saamaan selville oikeusasiamiehen tutkimusten laajempaa vaikutusta. Oikeusasiamiehen vuotuisessa *Putting it Right?* -selvityksessä tarkastellaan sen työn vaikutusta edellisen vuoden aikana. Tämän vuoden (2019) selvityksessä pyrittiin ensimmäistä kertaa selvittämään tämä oikeusasiamiehen toimiston työn laajempi vaikutus.

### 5.5.1. Laajempi vaikutus

Tässä vaikutuksessa on kyse tutkimuksista, joiden myönteinen tulos on ollut nähtävissä vasta tutkimuksen päättämisen jälkeen. Jotkin oikeusasiamiehen ehdotukset ovat kauaskantoisia,



niihin liittyviä toimenpiteitä ja ne voivat edellyttää vuosikymmeniä käytössä olleiden menettelyjen ja käytäntöjen uudistamista. Toisinaan taas käynnissä olevat ulkopuoliset liikehdinnät voivat saada muutoksia aikaan myöhemmin tutkimuksen päätyttyä, vaikka toimielin olisi suhtautunut ehdotukseen kielteisesti tutkimuksen ollessa käynnissä.

Tästä on esimerkkinä oikeusasiamiehen tutkimus Euroopan komission pääsihteerin eli EU:n korkeimman virkamiehen nimittämisprosessista. Oikeusasiamies oli pyytänyt komissiota ottamaan käyttöön erityisen menettelyn sen pääsihteerin nimittämistä varten. Vastauksessaan oikeusasiamiehelle komissio hylkäsi tämän ehdotuksen ja kieltäytyi ensin tekemästä muutoksia. Loppujen lopuksi komissio kuitenkin toimi oikeusasiamiehen suosituksen mukaan ja käynnisti vuoden 2019 lopulla pääsihteerin toimea varten nimenomaisen nimitysmenettelyn, johon kuului myös työpaikkailmoituksen julkaisu ja tarkkaan määritetty aikataulu. Uusi pääsihteerin valittiin tammikuussa 2020 avoimen ja oikeudenmukaisen menettelyn päätteeksi.

Toinen esimerkki koskee pyöröovi-ilmiötä komissiossa. Oikeusasiamies päätti vuonna 2018 tutkimuksen siitä, miten komissio käsitteli komission entisen puheenjohtajan toimikauden jälkeistä työllistymistä. Tutkimuksessa käsiteltiin myös komission eettisen komitean asemaa tässä asiassa. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen kaksi suositusta ja neljä viidestä ehdotuksesta. Vuonna 2019 tehtiin kuitenkin toinen tutkimus siitä, miten komissio hallitsee pyöröovi-ilmiötä. Sen yhteydessä oikeusasiamies teki 25 ehdotusta varmistukseksi, että yksityiselle sektorille siirtyvien entisten työntekijöiden tai komissioon yksityiseltä sektorilta siirtyvien ihmisten käsittelyyn saataisiin entistä järjestelmällisempi ja tehokkaampi toimintamalli. Vastauksessaan komissio lupasi panna täytäntöön lähes kaikki oikeusasiamiehen ehdotukset sen pyöröovi-ilmiötä koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta. Ehdotuksissa edellytetään muun muassa, että yksityiselle sektorille siirtyvän henkilön on annettava lisätietoa organisaatiosta, johon hän on menossa, sekä kerrottava yksityiskohtaisesti uuden työn luonteesta.

## 5.5.2. Noudattamisaste

Oikeusasiamiehen vuotuisessa *Putting it Right?* -selvityksessä kirjattiin myös vuonna 2019 tehtyjen ehdotusten noudattamisaste. Se osoitti, että EU:n toimielimet suhtautuivat oikeusasiamiehen ehdotuksiin (ratkaisuihin, suosituksiin ja ehdotuksiin) myönteisesti 79 prosentissa tapauksista. Tässä on parannusta edellisestä vuodesta. Se on myönteistä EU:n toimielinten kannalta, sillä ne pyrkivät korjaamaan tekemänsä vääryydet ja yleisesti ottaen parantamaan hallinnollisia käytäntöjään.

Kaiken kaikkiaan EU:n toimielimet suhtautuivat myönteisesti 93:een 118 ehdotuksesta, joita oikeusasiamies teki korjatakseen tai parantaakseen niiden hallinnollisia käytäntöjä. Kaikkia ratkaisuja, ehdotuksia ja suosituksia noudatti kokonaisuudessaan kymmenen 17 toimielimestä, jolle oikeusasiamies teki ehdotuksia.

6. Viestintä ja yhteistyö

## 6.1. Viestintä



Euroopan oikeusasiamies käynnisti kesällä kampanjan, jossa annettiin kymmenen suositusta EU:n 24 virallisen kielen käytöstä.

Oikeusasiamiehen digitaalinen viestintä kehittyi ja parani edelleen vuonna 2020.

Verkkosivustosta tehtiin oikeusasiamiehen työn aiempaa dynamisempi sisältökeskittymä.

Verkkosivustossa on nyt uutisiosio, jossa on helppolukuisia uutisartikkeleita, joissa pureudutaan huomiota herättävien tutkimusten vaiheisiin tai selvitetään muita oikeusasiamiehen työn näkökohtia. Jotta oikeusasiamiehen tutkimuksia olisi helpompi seurata, kutakin tutkimusta varten on nyt keskitetty "tapaussivu". Niistä monissa on myös lyhyt esittelyteksti, jossa kerrotaan tapaukseen liittyvästä tutkimuksesta ja sen uusimmista vaiheista. Lisäksi otettiin käyttöön uusi nimenomainen osio asiakirjojen julkisesta saatavuudesta.

Verkkosivuston tavanomaisen sisällön lisäksi oikeusasiamiehen toimisto alkoi myös käyttää muita vuorovaikutteisia verkkojulkaisumuotoja, jotta sen työstä saadaan mielenkiintoisempaa ja saavutettavampaa laajemmalle yleisölle.

Oikeusasiamiehen 25. toimintavuoden kunniaksi laadittiin vieritettävä verkkotarina Euroopan oikeusasiamiehestä. Tätä mallia oikeusasiamiehen toimisto toivoo voivansa käyttää jatkossakin.

Oikeusasiamies laajensi edelleen sosiaalisen median käyttöä, jotta voidaan antaa selkeästi ja vetävästi tietoa siitä, mitä toimisto tekee ja keitä se auttaa, sekä tarjota päivityksiä ja näkökulmia tutkimusten uusimmista vaiheista. Etenkin Twitterissä oikeusasiamies alkoi hyödyntää aiempaa innovatiivisempia tapoja kertoa toimiston työstä, muun muassa käyttämällä viestiketjuja. Oikeusasiamies lisäsi näkyvyyttä sen tärkeimmillä alustoilla – Twitterissä, LinkedInissä ja Instagramissa. Vuoden kohokohtia olivat oikeusasiamiehen 25-vuotisjuhlaan liittyvät toimet, joita pystyi seuraamaan tunnisteella #EO25years.

EU:n covid-19-kriisin vastatoimia koskevan oikeusasiamiehen työn yhteydessä toimisto laati myös tiiviin infografiikan ja siihen liittyvän uutisartikkelin. Niissä tehtiin katsaus EU:n eri toimielinten ja virastojen tehtäviin ja vastuisiin. Toimisto järjesti myös kampanjan, jossa tuotiin esiin EU:n hallinnolle annettuja oikeusasiamiehen ohjeita EU:n virallisten kielten käytöstä viestinnässä yleisön kanssa.

Vuonna 2020 kanavista nopeimmin kasvoi Instagram. Sen yleisö kasvoi vuoden aikana 71 prosenttia (1 068 uutta seuraajaa). LinkedInissä seuraajamäärä kasvoi 34 prosenttia (+ 1 237). Twitterissä, jossa oikeusasiamiehellä on suurin yleisö, seuraajamäärä puolestaan oli 29 200 joulukuussa 2020. Kasvua oli 11 prosenttia (+ 2 870).

Vuoden tärkein viestintätapahtuma oli vuosikonferenssi, jossa juhlistettiin Euroopan oikeusasiamiehen 25. toimintavuotta. Osallistujia oli yli 240, ja oikeusasiamieheltä vaadittiinkin innovatiivisuutta laadukkaan verkkotapahtuman tarjoamiseksi. Konferenssissa käytettiin Interactio-alustaa ja Euroopan parlamentin tarjoamia tulkkaustiloja reaaliaikaisen tulkkauksen takaamiseksi. Oikeusasiamies käytti myös Slidoa. Se on virtuaalisia tapahtumia varten tarkoitettu verkkoalusta, jossa osallistujat voivat esittää kysymyksiä ja osallistua kyselyihin reaaliajassa. Näin konferenssista saatiin aidosti vuorovaikutteinen virtuaalisen



tapahtumamuodon aiheuttamista haasteista huolimatta. Uutisosiosta saa nopeasti käsityksen toimiston työn eri kohokohdista.

## 6.2. Suhteet EU:n toimielimiin

### 6.2.1. Euroopan parlamentti

Kun Emily O'Reilly valittiin uudestaan Euroopan oikeusasiamieheksi, hän jatkoi toimistonsa ja Euroopan parlamentin, oikeusasiamiehen luotetun kumppanin, vahvojen siteiden lujittamista. Vuonna 2020 oikeusasiamies osallistui Euroopan parlamentin täysistuntoon ja jatkoi covid-19-pandemian aiheuttamista hankaluuksista huolimatta säännöllisiä videokokouksia kaikkia poliittisia suuntauksia edustavien Euroopan parlamentin jäsenten kanssa. Oikeusasiamiestä pyydettiin myös puhumaan parlamentin eri valiokuntien useissa kokouksissa sekä toimiston työn kannalta merkityksellisissä työpajoissa. Pandemian vuoksi oikeusasiamiehen vuosikertomus luovutettiin Euroopan parlamentin puhemiehelle sähköpostitse 5. toukokuuta 2020.

### 6.2.2. Vetoamusvaliokunta

Oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta tekevät yhteistyötä EU:n kansalaisten esittämien sellaisten huolten käsittelyssä, jotka koskevat EU:n toimielinten vastuuvellisuutta. Vetoamusvaliokunnan ja oikeusasiamiehen välistä suhdetta vahvistettiin vuonna 2020 entisestään. Oikeusasiamies osallistui useisiin valiokunnan kokouksiin, ja oikeusasiamiehen toimiston ja valiokunnan välinen viestintä oli jatkuvaa. Useissa valiokunnan päätöslauselmissa viitattiin oikeusasiamiehen työhön, erityisesti vammaisten henkilöiden oikeuksiin covid-19-kriisissä. Euroopan oikeusasiamiehen 25-vuotisjuhlan yhteydessä Emily O'Reilly sai työstään ilahduttavia onnitteluviestejä ja onnentoivotuksia useilta Euroopan parlamentin jäseniltä ja erityisesti vetoamusvaliokunnan puheenjohtajalta, joka osallistui myös tapahtuman kunniaksi järjestettyyn konferenssiin. Dolors Montserrat, vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja, korkean tason puhuja digitaalisessa 25-vuotisjuhlakonferenssissa.

### 6.2.3. Euroopan komissio

Euroopan komissio on EU:n täytäntöönpanoelin, ja sillä on EU:n elimistä suurin hallinto. Onkin luonnollista, että suurin osa oikeusasiamiehelle osoitetuista kanteluista kohdistuu komission työhön. Komission ja oikeusasiamiehen välinen työskentelysuhde oli jälleen vuonna 2020 erittäin rakentava, ja varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič oli 25-vuotisjuhlakonferenssin pääpuhujana. Myös yksiköiden tasolla pidettiin yllä tiiviitä yhteyksiä, jotta voitiin varmistaa kantelijoiden huolien tehokas käsittely. Maroš Šefčovič, Euroopan komission varapuheenjohtaja, oli digitaalisen 25-vuotisjuhlakonferenssin pääpuhujana.

### 6.2.4. Muut toimielimet, virastot ja organisaatiot



Oikeusasiamiehen on tärkeää vaalia hedelmällisiä suhteita muihin toimielimiin, virastoihin ja laitoksiin. Vuonna 2020 oikeusasiamies oli yhteydessä Euroopan investointipankin, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan lääkeviraston johtajiin. Suhteet EU:n hallinnon eri osiin ovat olennainen osa oikeusasiamiehen strategiaa ”Kohti vuotta 2024”. Vain tiiviillä yhteistyöllä voidaan saada aikaan pysyvä ja myönteinen vaikutus EU:n hallintoon.

## 6.2.5. YK:n vammaisyleissopimus

Oikeusasiamies muodostaa osan EU-kehyksestä, jolla suojellaan, edistetään ja valvotaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (YK:n vammaisyleissopimus) täytäntöönpanoa EU:n hallinnossa. Oikeusasiamies toimi vuonna 2020 EU-kehyn puheenjohtajana.

Yhdessä Euroopan vammaisfoorumin, Euroopan parlamentin ja EU:n perusoikeusviraston kanssa oikeusasiamies lähetti Euroopan komissiolle yhteisen kirjeen, jossa esitettiin EU-kehyn näkemyksiä siitä, mitä vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevan entistä kunnianhimoisemman ja kokonaisvaltaisemman Euroopan vammaisstrategian pitäisi sisältää. Tätä varten EU-kehys tapasi heinäkuussa 2020 tasa-arvoasioista vastaavan komission jäsenen Helena Dallin ja jatkoi keskustelua tulevasta Euroopan vammaisstrategiasta. Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly puhui myös työpajassa, jonka Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta järjesti vammaisstrategiasta.

Heinäkuussa 2020 oikeusasiamies käynnisti strategisen aloitteen siitä, miten komissio vastaa vammaisten työntekijöiden erityistarpeisiin covid-19-poikkeusolojen yhteydessä. Oikeusasiamies kirjoitti komissiolle ja esitti joukon kysymyksiä muun muassa etätöitä ja sairausvakuutusta varten käytössä olevista toimenpiteistä sekä siitä, miten kokemuksia voitaisiin hyödyntää komission laajemmassa vuorovaikutuksessa vammaisten kansalaisten kanssa. Oikeusasiamies arvioi parhaillaan komission vastausta pyydettyään kannanottoja vammaisia henkilöitä edustavilta järjestöiltä.

Oikeusasiamies tutki kantelua Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) käyttämisestä vammaisten henkilöiden laitoshoitotilojen rakentamiseen Unkarissa ja Portugalissa. Kantelija katsoi, että komission olisi pitänyt ryhtyä toimiin näiden hankkeiden osalta, koska ne ovat vastoin EU:n veloitteita varmistaa tuki vammaisten yhteisöasumiselle. Tutkittuaan huolellisesti komission toteuttamat toimenpiteet oikeusasiamies päätti tutkimuksen parannusehdotuksiin, ja hän jatkaa tämän tärkeän asian seuraamista.

### **European Ombudsman**

Today is the International Day of Persons with Disabilities #IDPD2020

The Ombudsman is committed to protecting, promoting, and monitoring the EU administration's implementation of the @UN Convention on Rights of Persons with Disabilities #UNCRPD



europa.eu/!UQ76uR

Tänään on kansainvälinen vammaisten päivä.

Euroopan oikeusasiamies on sitoutunut suojelemaan, edistämään ja valvomaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen täytäntöönpanoa EU:n hallinnossa.

Emily O'Reilly: "Demokratian tasoa mitataan sillä, missä määrin heikoimmassa asemassa olevat voivat mahdollisuuksiensa mukaan osallistua kaikkiin kyseisen demokratian elämäntiloihin."

Komissio on suhtautunut samassa yhteydessä myönteisesti ehdotuksiin, jotka oikeusasiamies teki tutkimuksessaan siitä, miten komissio käsitteli väitteitä ihmisoikeusloukkauksista vammaisten henkilöiden sosiaalihuollon laitoksessa. Oikeusasiamiehen ehdotuksen perusteella komissio totesi, että EU:n varoja ei pitäisi käyttää laitosten ylläpitämiseen vaan laitoshoidon purkamisen tukemiseen mahdollisimman suuressa määrin.

Oikeusasiamies käsitteli myös kantelua viivästyksistä menettelyssä, jota sovelletaan vammaisen työntekijän sopeuttamisessa uudelleen yhteisöön. Oikeusasiamies päätti tutkimuksen, kun komissio oli todennut käynnistäneensä uudestaan menettelyn kantelijan sopeuttamiseksi uudelleen yhteisöön.

### 6.3. Euroopan oikeusasiamiesten verkosto

Pandemian seuraukset vaikuttivat selvästi useiden julkisten elinten ja kansainvälisten yhteisöjen työskentelymenetelmiin ja menettelyihin. Tämä koski tietenkin myös Euroopan oikeusasiamiesten verkostoa (ENO), joka koostuu 96 toimistosta 36:ssa Euroopan maassa sekä Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnasta.

Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly oli heti kriisin alkuvaiheista lähtien tiiviissä yhteydessä verkoston jäseniin selvittääkseen, miten verkosto voisi parhaiten palvella jäseniään. Tämän perusteella Euroopan oikeusasiamiehen johdolla järjestettiin 12. toukokuuta 2020 verkkoseminaari covid-19-pandemian vaikutuksista oikeusasiamiehiin. Verkkoseminaariin kokoontui oikeusasiamiehiä tai vastaavassa roolissa toimivia henkilöitä 33 jäsenjärjestöstä jakamaan kokemuksia ja edistämään parhaita käytäntöjä kriisin vastatoimista.

Myös Euroopan oikeusasiamiesten verkoston tavanomainen vuoden kohokohta, vuosikokous, järjestettiin digitaalisesti. Verkoston kokoukseen liittyi 26. lokakuuta (eli samana päivänä kuin oikeusasiamiehen 25-vuotisjuhlakonferenssi) virtuaalisesti 106 osallistujaa Euroopan eri puolilta. Vuosijuhlan ja Euroopan oikeusasiamiehen tulevaisuutta koskevan keskustelun lisäksi verkoston kokouksessa käsiteltiin tulevaa yhteistyötä alkavan



toimikauden aikana sekä tulevien rinnakkaistutkimusten mahdollisia aiheita ja edellytyksiä. Kokouksen pääpuhujana oli työllisyysasioista ja sosiaalisista oikeuksista vastaava komission jäsen Nicolas Schmidt. Kokous tarjosi myös tilaisuuden keskustella covid-19-kriisistä ja arvioida, miten se vaikuttaa oikeusasiamiesten työhön tulevina vuosina.

## European Ombudsman

We now start the European Network of Ombudsman annual conference, discussing the impact of COVID-19 on its members, future parallel inquiries and #ENOnetwork cooperation: [europa.eu/!tj97tX](https://europa.eu/!tj97tX) #EO25Years

Aloitamme nyt Euroopan oikeusasiamiesten verkoston vuosikokouksen, jossa keskustellaan covid-19-pandemian vaikutuksista verkoston jäseniin, tulevista rinnakkaistutkimuksista ja verkoston yhteistyöstä. Juhlimme myös Euroopan oikeusasiamiehen 25-vuotista taivalta. Kantelijat, joita Euroopan oikeusasiamies neuvoi vuonna 2020 kääntymään toisen toimielimen tai elimen puoleen ja muille toimielimille tai elimille siirretyt kantelut 7. Resurssit

## 7.1. Talousarvio

Oikeusasiamiehen talousarvio on EU:n talousarvion itsenäinen pääluokka. Talousarvio jakautuu kolmeen osastoon. Osastoon 1 sisältyvät palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät menot. Osastoon 2 sisältyvät kiinteistöt, kalusto, laitteet ja sekalaiset käyttömenot. Osastoon 3 sisältyvät toimiston yleisistä tehtävistä aiheutuvat menot. Vuonna 2020 talousarvion mukaisia määrärahoja oli 12 348 231 euroa.

Tehokkaan varainhoidon varmistamiseksi oikeusasiamiehen sisäinen tarkastaja tarkastaa määrääjain toimiston sisäiset valvontajärjestelmät ja sen varainkäytön. Kuten muidenkin EU:n toimielinten tapauksessa, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa myös oikeusasiamiehen toimiston tilit.

## 7.2. Resurssien käyttö

Oikeusasiamies hyväksyy vuosittain vuotuisen hallintosuunnitelman, jossa määritetään konkreettiset toimet, joita toimiston odotetaan toteuttavan, jotta oikeusasiamiehen viisivuotuisen strategian "Kohti vuotta 2019" tavoitteet ja painopisteet saavutettaisiin. Vuoden 2020 vuotuinen hallintosuunnitelma on kuudes, joka perustuu tähän strategiaan. Oikeusasiamies hyväksyi joulukuussa 2020 uuden strategian "Kohti vuotta 2024".

Oikeusasiamiehen toimistossa työskentelee erittäin pätevä ja kielitaitoinen henkilöstö. Näin varmistetaan, että toimisto voi hoitaa kantelut 24:llä EU:n virallisella kielellä ja lisätä tietoisuutta oikeusasiamiehen työstä koko EU:ssa. Maaliskuussa 2020 oikeusasiamiehen toimisto reagoi covid-19-pandemiaan tehokkaasti ja nopeasti siirtymällä virtuaaliseen työ-ympäristöön keskeyttämättä ydintoimintaansa kantelujen käsittelyn parissa. Vuonna 2020 oikeusasiamiehen henkilöstötaulukossa oli 69 tointa, joiden lisäksi toimistossa työskenteli vuoden aikana keskimäärin kahdeksan sopimussuhteista toimihenkilöä ja 13





harjoittelijaa oli saamassa työkokemusta.

Syyskuussa 2020 oikeusasiamiehen toimistossa vuodesta 2001 lähtien työskennellyt Rosita Hickey nimitettiin tutkimusjohtajaksi avoimen kilpailun perusteella.

Oikeusasiamiehen toimiston rakenteesta ja eri yksiköiden tehtävistä on yksityiskohtaista tietoa oikeusasiamiehen verkkosivustolla .

Rosita Hickey nimitettiin tutkimusjohtajaksi vuonna 2020. Näin otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen

## **Soita**

+33 (0)3 88 17 23 13

## **Lähetä sähköpostia**

[eo@ombudsman.europa.eu](mailto:eo@ombudsman.europa.eu)

## **Verkossa**

- Verkkosivusto [ombudsman.europa.eu](http://ombudsman.europa.eu)
- Twitter [twitter.com/EUombudsman](https://twitter.com/EUombudsman)
- Instagram [instagram.com/euombudsman](https://www.instagram.com/euombudsman)
- LinkedIn [linkedin.com/company/272026](https://www.linkedin.com/company/272026)
- YouTube [youtube.com/user/eotubes](https://www.youtube.com/user/eotubes)

## **Toimistot**

Strasbourg

### **Postiosoite**

Médiateur européen 1 avenue du Président Robert Schuman CS 30403 F-67001 Strasbourg Cedex

### **Käyntiosoite**

Bâtiment Václav Havel (HAV) Allée Spach F-67070 Strasbourg  
Bryssel

### **Postiosoite**

Médiateur européen Rue Wiertz B-1047 Bruxelles



## Käyntiosoite

Montoyer-Science (MTS) 30 rue Montoyer B-1000 Bruxelles

© Euroopan unioni, 2021

Kaikki valokuvat ja kuvat © Euroopan unioni, paitsi kansikuva (© erikreis / iStock).  
Jäljentäminen koulutusta ja muita kuin kaupallisia tarkoituksia varten sallitaan, kunhan lähde mainitaan.

HTML ISBN 978-92-9483-221-4 ISSN 1680-3949 doi:10.2869/893681 QK-AA-21-001-FI-Q